

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Karviná-Nové Město, třída Družby 1383

třída Družby 1383, 735 06 Karviná-Nové Město

Identifikátor školy: 600 135 900

Zřizovatel: Město Karviná, Fryštátská 72/1, PSČ 735 03

Školský úřad Karviná, Mírová 1429, PSČ 735 06

Termín konání orientační inspekce: 4. - 7. leden 2000

Čj.	143 001/00-11 035
Signatura	on3ct110

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Kvalita vzdělávání v hodinách českého jazyka byla hodnocena z hlediska plánování a organizace výuky, podmínek, ve kterých výuka probíhala, užitých vyučovacích forem a metod, motivace a hodnocení žáků v hodinách, spolupráce a komunikace mezi žáky a učiteli. Byly navštíveny hodiny českého jazyka tak, aby byla hospitována výuka v 5. ročnících a všichni vyučující na 2. stupni. Úroveň zhlédnutých hodin byla až na výjimky vyrovnaná.

Týdenní hodinové dotace českého jazyka v předloženém rozvrhu korespondovaly s učebním plánem vzdělávacího programu Obecná škola. Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. V souladu s učebními osnovami byly vypracovány přehledné a funkční tematické plány, jim také odpovídalo probrané a probírané učivo zapsané v třídních knihách. Pro integrované žáky byly vytvořeny individuální učební plány. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna. Škola nabízí v oboru český jazyk volitelný předmět – cvičení z českého jazyka ve dvou skupinách. Z výběru zájmových kroužků jsou na český jazyk orientovány tři dramatické kroužky pro mladší i starší žáky. Žáci 9. tříd jsou ve speciálním kroužku připravováni k přijímacím zkouškám na střední školy.

Z personálního hlediska je výuka českého jazyka na 2. stupni svěřena učitelům s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. V pátých ročnících jsou dvě vyučující plně kvalifikované, třetí vyučující kvalifikaci získává dálkovým studiem. V práci vyučujících lze vysledovat nejen tradiční, osvědčené postupy ve výuce, ale také nové, tvořivé metody a formy. Škola má propracovaný a funkční systém práce metodických orgánů. Určitá rezerva je v malém prostoru pro jejich vzájemnou koordinaci v rámci školy. Metodické orgány a vedení školy provádějí systematické vyhodnocování výkonů tříd formou kontrolních písemných prací.

Vybavenost učeben a dalších výukových prostorů školy je na standardní úrovni. Výuka předmětu probíhá v kmenových třídách, které poskytují dostatečné podmínky pro veškeré zvolené vyučovací metody a formy. Učebny jsou pedagogicky podnětné a dobře zařízené, vyzdobené jsou vzhledem k věku žáků převážně výukovými nástěnnými obrazy, aktuálními nástěnkami a výtvarnými pracemi. V hodinách českého jazyka jsou užívány schválené učebnice, které však pocházejí z různých nakladatelství, a tak je znemožněna jejich meziročníková návaznost. Čítanky pro žáky vyšších ročníků jsou pouze pro školní použití. Výuka předmětu je zajištěna běžnými pomůckami lexikálního a odborného charakteru, učitelé užívají souvislou četbu ze žakovské knihovny, alternativní texty, jazykové příručky a cvičebnice. Některé z nich byly v hodinách použity. Učitelům je k dispozici kopírka a běžná audiovizuální technika, zpětný projektor byl použit ve dvou případech. Integrovanému žákovi v jedné třídě byla k pomoci osobní asistentka.

Po organizační stránce u vyučujících až na výjimky převládala metodická zdatnost a tvořivost, výuku řídili promyšlenými a srozumitelnými pokyny. Sled a výběr informací byl v zásadě přiměřený náročnosti učiva a individuálním zvláštnostem žáků. Učitelé sledovali během vyučovacího procesu především cíl výuky. V hodinách zbýval časový prostor na shrnutí učiva, probíhalo také závěrečné hodnocení práce třídy a některých jednotlivců. V několika případech nebyl cíl úplně splněn pro špatný odhad délky činností, v jedné hodině bylo žákům téma zadáno k dopracování jako domácí úkol. Organizace hodin umožňovala podíl samostatné práce, žáci byli vedeni k logickému odvozování a zdůvodňování. Pozornost se učitelé snažili zajišťovat různými vyučovacími metodami procvičování a výkladu, samostatnými pracemi s učebnicemi a s textovými pomůckami. Ve jedné zhlédnuté hodině byla použita jedna z metod programu

RWCT (Čtením a psaním ke kritickému myšlení). Žáci pracovali v sešitech i na tabuli, při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými. Projevila se snaha o individuální přístup k méně zdatným žákům, méně již k žákům s rychlejším tempem práce. Převládá frontální způsob výuky, ve dvou hodinách byly použity velmi efektivně formy práce ve skupinách. Ani v jedné ze čtyř hodin mluvnice nebyly použity komplexní jazykové rozbor. Jen v jedné hodině byla činnost proložena relaxační chvilkou. V několika třídách byly aktivity střídány tak, aby žáci alespoň měnili pracovní polohy. Jednotlivé fáze výuky byly za sebou logicky řazeny, skoro ve všech zhlédnutých vyučovacích jednotkách byl čas efektivně využíván. Učivo bylo vyučujícími interpretováno správně a příklady při uvádění učiva byly promyšlené a funkční. Grafická úroveň zápisů na tabuli i vedení zápisů v žákovských sešitech byly na dobré úrovni. Žáci většinou prokazovali aktivitu a snahu, projevíli dobré znalosti, největší problémy měli však se čtením. Učitelé vedli žáky k vhodným pracovním návykům, při hodnocení žákovských výkonů se snažili vyjadřovat pozitivní postoje, i když v jedné hodině vyučující sklouzla k mentorování. Velmi málo byly činnosti spojeny s dílčí nebo shrnující klasifikací. Nebyly uděleny pochvaly, známkování ani jiné záznamy do žákovských knih. Ve dvou hodinách byli žáci vyzváni k sebehodnocení.

V mnoha hodinách byli žáci aktivizováni vstupními motivačními metodami, méně se učitelé věnovali dalšímu posilování pozornosti při změnách činností. Ve čtyřech hodinách byla použita opravdu kreativní a nenásilná motivace. Žáci byli učiteli kontrolováni a opravováni, mohli si také zpětně porovnat výsledky. Analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního nebo písemného projevu, žáci byli vedeni ke zdůvodňování nesprávných tvarů. Didaktické zásady byly v zásadě respektovány, je však třeba věnovat větší pozornost názorné výuce a aktivitě žáků zvláště v nejvyšším ročníku.

V hodinách byla snaha užívat komunikaci jako možnost žáků vyjádřit vlastní názor, zvláště ve dvou 5. ročnících probíhala podnětná interakce. Komunikace vyučujících, jejich pohotovost a jazyková správnost byla velmi dobrá. Totéž se týká i jejich neverbálních projevů. U vyučujících převládá pozitivní a citlivý přístup k žákům. Dohodnutá pravidla jednání nebyla však žáky, ale ani učiteli vždy přijata. V jedné hodině nastal výchovný problém, v ostatních hodinách byla kázeň bez vážnějších problémů a u žáků převládá kladný vztah k výuce i k učitelům.

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako velmi dobrá, totéž se týká podmínek výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace. Oblast organizace, forem a metod výuky je hodnocena jako dobrá.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Občanská výchova

Byly navštíveny hodiny v 6.- 8. ročnících. Hodinová dotace občanské výchovy (2 hodiny týdně) odpovídá učebnímu plánu vzdělávacího programu Obecná škola. Členění učiva v jednotlivých ročnících koresponduje s daným vzdělávacím programem. Příprava vyučujících k výuce je v souladu s učebními osnovami a tematickými plány i po stránce časové.

Občanskou výchovu vyučují v základní škole celkem tři učitelky, z toho dvě s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Výuka probíhá v kmenových třídách, odborná učebna pro tento předmět není z prostorových důvodů zřízena. Učební prostředí pro výuku předmětu je však podnětné a estetické, jsou dodržovány psychohygienické zásady. Pomůcky pro výuku mají vyučující v odpovídajícím množství (video, meotary, radiomagnetofony, aspektomat).

Žáci všech tříd mají k dispozici předepsané učebnice. Učivo je jim částečně diktováno do sešitů, jejichž úroveň je různá.

Daných cílů výuky ve všech sledovaných hodinách bylo dosaženo, aktivita žáků byla vysoká. Výklad v hodinách vedly učitelky srozumitelně a věcně správně, přiměřeně věku žáků. Každá hodina obsahovala několik výchovných aspektů.

Při výuce vytvořily učitelky prostor pro skupinovou práci žáků, kteří měli dostatečnou příležitost vyjadřovat své vlastní názory. Vyučujícími byly uváděny příklady z praktického života, které žákům názorně přiblížily probírané učivo (ochrana přírody, manželství, lidová rčení atd.). Využívaly se rovněž mezipředmětové vztahy (český jazyk - pravopisné problémy, dějepis - historické události). Prověřování znalostí žáků probíhalo frontálním opakováním učiva, individuální známkování nebylo prováděno. Za zvlášť dobré znalosti byli někteří žáci pochváleni.

Žáci měli v hospitovaných hodinách adekvátní prostor pro rozvoj komunikativních dovedností. Mnohé myšlenky obsažené v žákovských odpovědích byly dále rozvíjeny. Velká většina žáků projevovala pozitivní vztah k probíranému učivu.

Oblast plánování a příprava výuky je hodnoceny jako velmi dobrá, neboť jsou dodržovány a naplňovány cíle učebních osnov. Podmínky výuky jsou také hodnoceny jako velmi dobré. Stejně hodnocení má též organizace, formy a metody výuky, oblast motivace a hodnocení, rovněž tak i interakce a komunikace.

Výuka občanské výchovy je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Prvouka

V hodinách prvouky bylo provedeno šest hospitací v první až třetí třídě.

Úroveň výuky je ve všech ročnících vyrovnaná. Ve dvou třídách vyučující využívají alternativní vzdělávací program „Začít spolu“. Vyučovací jednotky byly velmi dobře připraveny v souladu s učebními osnovami předmětů.

Podmínky, v nichž výuka probíhala, byly velmi dobré - učebny vkusně, podnětně a účelně zařízeny, nábytek je většinou nový, aktuální výzdoba prezentovala práci žáků. Světelné podmínky jsou kvalitní, zásady psychohygieny včetně tempa, relaxačních prvků a střídání činností jsou dodržovány.

Žáci mají k dispozici vhodné učebnice, ve škole je dostatečné množství materiálu sloužícího k výuce žáků těchto ročníků. Ve sledovaných hodinách bylo zaznamenáno důsledné používání názorných pomůcek, především dvojrozměrných, např. obrázků a přehledů, popř. byly využívány ukázky z knih a encyklopedií. Užití audiovizuální techniky bylo zaznamenáno ve dvou případech (diaprojektor, radiomagnetofon), v některých třídách žáci rovněž využívají počítačovou techniku.

Hodiny byly metodicky dobře promyšlené, střídání činností žáků bylo přiměřené, ve třídách převládala přátelská pracovní atmosféra, žáci pracovali se zaujetím, vhodné bylo zařazování zpěvu.

Učitelé poskytují prostor k deduktivním i induktivním myšlenkovým postupům vedoucím k samostatnému třídění informací, vedou žáky k samostatnému a logickému uvažování, uplatňují individuální přístupy. Užívají rozmanitých metod a forem práce s řadou činnostních prvků. Menší časovou dotaci věnují utvrzení učiva.

Vyučující organizují výuku cíleně, daří se jim propojovat samostatnou práci, prvky tvořivé dramatiky a kooperativních činností. Ve většině případů byl vyvážený poměr mezi reproduktivními a produktivními činnostmi. Důraz byl rovněž kladen na rozvoj řečových

dovedností. Znatelná je individualizace a diferenciacce podle výkonů jednotlivců.

Všichni vyučující dovedou žáky vhodně motivovat, hodnocení je průběžné a je využívána pochvala a povzbuzení. Žáci jsou podněcováni k výkonu, vyučující vytvářejí atmosféru důvěry a partnerství. Na chyby je reagováno klidně, následuje okamžité vysvětlení. Mentálně a tělesně postiženým žákům se ve vyučovacích hodinách věnují asistenti.

Interakce a komunikace mezi vyučujícími a dětmi byla přirozená, vhodně sladěná s cíli hodin, děti reagovaly bezprostředně a otevřeně. Přístup všech vyučujících k žákům byl klidný, komunikace byla oboustranná a neformální. Někdy byla postrádána větší důslednost ve vztahu ke slabším žákům. Osobnost dítěte je respektována.

Oblast plánování a příprava výuky je hodnocena jako velmi dobrá, neboť jsou dodržovány a naplňovány cíle učebních osnov. Podmínky výuky jsou také hodnoceny jako velmi dobré. Stejně hodnocení má rovněž organizace, formy a metody výuky, oblast motivace a hodnocení, stejně jako interakce a komunikace.

Výuka prvouky je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Zeměpis

Vyučování zeměpisu odpovídá vzdělávacímu programu jak v osnovách a učebních plánech, tak i ve školou vytvořených tematických plánech.

Zeměpis vyučují tři vyučující, z nichž jedna je bez odborné a pedagogické způsobilosti, což ale výrazně neovlivňuje úroveň výuky celého předmětu. Byly sledovány tři hodiny u tří vyučujících. Výuka probíhá v běžných kmenových třídách, protože odborná učebna ze stísněných prostorových důvodů školy chybí. Žáci disponují schválenými učebnicemi MŠMT ČR s platnými doložkami vhodnými pro aplikaci osnov a jsou ve všech ročnících k dispozici v dostatečném množství. Škola je pro výuku zeměpisu vybavena postačujícím způsobem aktuálními mapami, odbornou literaturou i glóby. Vyučující často k návaznosti výuky čerpají z vlastních materiálů a literatury.

Zásady psychohygieny byly až na využívání relaxačních chvilěk vesměs dodržovány, světelné i tepelné podmínky se pohybují v mezích normálu.

V hodinách převažuje tradiční organizace výuky. Členění na úvodní opakování, expozici učiva a shrnutí se zápisem bylo provázáno metodou řízeného rozhovoru, v jednom případě i individuálním zkoušením.

Žáci pracovali s mapou i atlasy a pravidelně využívali učebnic k samostatným činnostem, méně byly navozovány problémové otázky, skupinová práce žáků a práce ve dvojicích. Během vyučovacích hodin nebylo využito audiovizuální techniky.

Tempo výuky nebylo příliš vysoké a odpovídalo znalostnímu průměru žáků.

V oblasti motivace i aktualizace učiva vyvíjeli vyučující snahu, ale nenacházeli u většiny žáků odezvu.

Interakce a komunikace učitel - žák je většinou bezprostřední, nenásilná a nese znaky dobrých vzájemných vztahů. Prostor jí vymezený však v hodinách nepřevažuje a příležitostí pro samostatné vyjadřování žáků je poměrně málo.

Hodnocení výkonů při zkoušení bylo objektivní, téměř však chybí sebehodnocení a sebereflexe žáků.

Vyjadřovací schopností většiny žáků jsou na nízké úrovni a učitelé proto pocítují nutnost korigovat projevy žáků a rozvíjet jejich komunikativní schopnosti.

Oblasti plánování a přípravy výuky, podmínky výuky, organizace, formy a metody výuky, oblast motivace a hodnocení a také interakce a komunikace jsou hodnoceny jako dobré.

Výuka zeměpisu je celkově hodnocena jako dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celková úroveň kvality vzdělávání je na základě výše uvedených skutečností hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy stanovila dlouhodobé koncepční záměry na základě zevrubné analýzy podmínek školy a prostředí, v němž se škola nachází. V písemně zpracované koncepci akcentuje zejména tyto skutečnosti: systematicky působit proti vandalismu, podporovat další vzdělávání pedagogických pracovníků, prohlubovat součinnost školy a rodiny, doplňovat vybavení školy, dobudovat školní hřiště a moderní tělocvičnu, získat učitele s odbornou a pedagogickou způsobilostí zvláště pro 1. stupeň. Mezi priority patří rovněž individuální přístup učitelů k žákům s vývojovými poruchami učení, jakož i jejich zapojení do projektů Zdravé město, Centrum volného času, Fond volného času dětí a mládeže města Karviné, Co ve volném čase a Prevence kriminality. Dlouhodobé koncepční záměry má ředitelka školy písemně rozpracovány v Plánu práce pro školní rok 1999/2000. Při plánovací činnosti jsou aktivně využívány podněty a připomínky všech pracovníků školy. Roční plán je průběžně rozpracováván do měsíčních plánů, které jsou vyvěšovány na informační tabuli ve sborovně.

Rovněž výchovná poradkyně má písemně zpracovaný Plán práce na školní rok 1999/2000. Vypracováním minimálního preventivního programu pro oblast zneužívání návykových látek, který je vyučujícími realizován ve vyučovacím procesu, byla pověřena vyučující, jež má s touto problematikou dlouholeté zkušenosti.

Výuka ve škole probíhá ve všech ročnících podle vzdělávacího programu Obecná škola, čj. 12035/97-20. Jeden žák s tělesným a mentálním postižením je vyučován podle upravených osnov zvláštní školy. Pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí jsou zřízeny dvě přípravné třídy. Rozvrh hodin plně respektuje minimální hodinové dotace předmětů i celkové týdenní počty hodin stanovené ve schváleném vzdělávacím programu.

V rámci individuální volby vzdělávacích aktivit škola sice nenabízí žádné nepovinné předměty, z volitelných předmětů jich ale nabízí sedm, a to: výtvarné projekty a cvičení z českého jazyka, matematické praktikum, rýsování a technické kreslení, základy managementu a účetnictví, vedení domácnosti a příprava pokrmů, sportovní a pohybové aktivity. Zaostávající žáci mají možnost navštěvovat doučování českého jazyka a matematiky ve většině tříd 1.-9. ročníku. Ve škole vyvíjí činnost tyto zájmové útvary: kroužek pěvecký, dva ručních prací, šest sportovních, tři výtvarné, jeden netradičních sportů, výpočetní techniky, dramatický, kroužek Peer (drogová problematika) a Romáček.

Pro celkem 16 integrovaných zdravotně postižených žáků jsou pečlivě zpracovány individuální plány. Spolupráce s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny je na dobré úrovni, vyšetření žáků jsou doložena potřebnou dokumentací.

Kvalita, rozsah a účelnost plánovací činnosti ředitelky školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizování

Vedení školy je tvořeno ředitelkou školy a při počtu 29 tříd a velkého množství žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí jednou zástupkyní ředitelky. Ředitelka školy má vysokoškolské pedagogické vzdělání, odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce předmětů matematika-hudební výchova, ve funkci ředitelky působí od roku 1997 a vykazuje 34 let celkové pedagogické praxe. Zástupkyně ředitelky školy je odborně a pedagogicky způsobilá k výuce na 1. stupni. Ve funkci působí od roku 1997 a má 26 let celkové pedagogické praxe. Kompetence všech vedoucích pracovníků jsou zřetelně písemně vymezeny. Funkcí výchovné poradkyně byla pověřena vyučující, která vykazuje 34 let celkové pedagogické praxe na základní škole a jež absolvovala specializační studium pro výchovné poradce.

Na řízení školy se v rámci svých kompetencí stanovených ředitelkou školy podílí i vedoucí školní družiny, pět vedoucích metodických sdružení 1. stupně a pět vedoucích předmětových komisí 2. stupně. Jednání těchto metodických orgánů se konají dle potřeby, zápisy z jednání jsou vedeny standardním způsobem a obsahují relevantní informace. Prokazatelně jsou stanovena pověření pedagogických pracovníků funkcemi, jasně jsou deklarovány termíny prázdnin a volných dnů žáků, zápisy do 1. ročníků a přijímacích zkoušek. Stanovení jsou i uvádějící učitelé a vedoucí ročníků.

Řád školy je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Byl prokazatelně projednán a schválen pedagogickou radou. Z analýzy třídních knih je zřejmé, že s ním byli seznámeni všichni žáci školy. Řád školy mají k dispozici žáci na nástěnkách ve všech třídách. V řádu školy je zakotven pokyn MŠMT ČR čj. 16 227/96-22 k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních, jsou zde rovněž ustanovení o právech žáků.

Organizace vyučování žáků odpovídá obecně závazným právním předpisům.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Z toho dívek	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
1.	4	103	51	2
2.	3	78	27	1
3.	4	94	35	2
4.	3	69	41	3
5.	3	80	49	1
6.	3	76	37	5
7.	3	64	33	1
8.	2	56	28	0
9.	2	42	23	1
přípr. tř.	2	31	15	0
Celkem	29	693	339	16

V důsledku značné migrace rodičů došlo oproti začátku školního roku k poklesu o 30 žáků. Organizace pedagogických rad (sedmkrát ročně) a provozních měsíčních porad je vzhledem k velikosti školy optimální z hlediska četnosti i obsahu. Inspekci byly předloženy zápisy z pedagogických rad, které vykazovaly standardní úroveň.

Informační systém školy je promyšleně organizován, pětkrát ročně se konají třídní schůzky s rodiči žáků. Další informace o svých dětech mohou rodiče získat dle předchozí individuální domluvy s daným pedagogickým pracovníkem. Spolupráce rodičů se školou je na dobré

úrovni. Aktuální informace jsou rodičům poskytovány zejména prostřednictvím žákovských knížek. K informovanosti vyučujících o problémech žáků přispívá i schránka důvěry, která je umístěna v prostorách školy a patří do kompetence protidrogového koordinátora. Rovněž pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím, důvěrné informace o žácích i o zaměstnancích školy jsou řádně zabezpečeny před zneužitím.

Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti. Vyučující přípravných tříd, jedné první, dvou druhých a dvou třetích tříd se v rámci alternativního vzdělávacího programu Začít spolu prezentují na celostátních akcích v Praze, jedna učitelka je lektorkou a rodinná koordinátorka přípravných tříd spolupracuje s Pedagogickým centrem a Střediskem služeb školám Karviná. Žáci školy získali v uplynulém školním roce 1. místo v okresním kole pěvecké soutěže Jaro přišlo k nám a velmi dobrá umístění získali i v soutěžích sportovních, recitačních, dopravních a výtvarných.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999 je z hlediska obsahu a formy na vysoké úrovni, byla prokazatelně projednána s pracovníky školy a poskytuje dostatek písemných i grafických informací.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informační systémy školy jsou hodnoceny jako dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy používá nástroje operativního řízení, které je realizováno dle zásad soudobého školského managementu. Pedagogický sbor je v posledních třech letech stabilizován, procento hodin odučených vyučujícími s odbornou i pedagogickou způsobilostí je však velmi nízké. K termínu inspekce zaměstnávala škola celkem 61 pracovníků, z nichž je 46 pedagogů (z toho 3 romské asistentky pro přípravné třídy a ročníky s velkým množstvím romských dětí a 4 asistentky pro mentálně a tělesně postižené děti). Týdně je vyučováno úhrnem 715 hodin, z nichž vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí učí pouze 297 hodin (tj. 41,5 %), 259 hodin je odučeno pedagogy bez odborné způsobilosti (36,2 %) a výuka bez odborné i pedagogické způsobilosti činí týdně ve škole 149 hodin (20,8 %), z nichž na 1. stupeň připadá 98 vyučovacích hodin (téměř 24,3 %). Na druhém stupni jsou všechny hodiny přírodopisu, chemie, hudební, výtvarné a rodinné výchovy vyučovány pedagogy bez odborné způsobilosti. Vyučující bez odborné i pedagogické způsobilosti na 2. stupni nevyučují. Dle sdělení ředitelky školy je z důvodů velmi obtížné a náročné práce s velkým množstvím dětí ze sociokulturně znevýhodněného rodinného prostředí potřeba získat pro školu pedagogické pracovníky s odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Věkové složení pedagogického sboru je v zásadě příznivé, průměrný věk vyučujících činí 44,2 let. Rozbor struktury učitelského sboru podle pohlaví vykazuje zastoupení čtyř mužů.

Začínajícím učitelům a učitelům s kratší pedagogickou praxí je přidělen uvádějící učitel s dlouholetou pedagogickou praxí na základní škole.

Je vytvořen promyšlený systém stimulování pracovníků, jsou stanovena kritéria pro přiznání osobních příplatků i kritéria pro udělování mimořádných odměn a třídnictví, s nimiž byli všichni vyučující seznámeni.

Pravidelné hodnocení pracovníků probíhá vždy na počátku nového školního roku a když pomine důvod jejich přiznání.

Systém, rozsah a efektivita vedení a motivování pracovníků jsou hodnoceny jako dobré.

Kontrolní mechanismy

Vedení školy má vytvořen samostatný plán kontrolní a řídicí činnosti na školní rok 1999/2000. Podklady k hodnocení a kontrole pracovníků získává vedení školy jednak přímou hospitační činností ve vyučovacích hodinách, jednak prováděnými kontrolami výkonu dozorů, sledováním průběhu schůzek předmětových komisí, pravidelnými kontrolami žákovských knížek, třídních knih, třídních výkazů a další pedagogické dokumentace. Mezi priority v oblasti kontrolní práce vedoucích pracovníků školy patří rovněž sledování práce s integrovanými zdravotně postiženými žáky, jakož i kontroly grafického projevu v sešitech a písemných pracích žáků.

V průběhu měsíců září a říjen vykonala ředitelka školy a její zástupkyně 24 přímých hospitací. Záznamy o provedených hospitacích a pohospitačních rozhovorech s vyučujícími jsou prokazatelně pečlivě vedeny.

Ke kontrole vyučovacích výsledků žáků používá škola interní srovnávací prověrky z českého jazyka a matematiky. Klasifikace žáků je prováděna dle klasického klasifikačního řádu, použití širšího slovního hodnocení je ve všech předmětech v I.B třídě, u jedné žákyně třetí třídy (zdravotně postižená) a ve výchovách jedné druhé třídy.

System, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako dobré.

Hodnocení kvality řízení

Na základě výše uvedených skutečností je možno konstatovat, že ke zkvalitnění řídicí činnosti může přispět rozšíření vedení školy o jednoho zástupce ředitele školy. Jsou respektovány obecně platné právní normy. Kvalita řízení je hodnocena jako dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Přípravná třída pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí

Škola se nachází v lokalitě se silným zastoupením romského a sociálně slabšího obyvatelstva, proto byla ve školním roce 1993/94 z iniciativy tehdejšího ředitele školy zřízena pokusná třída pro romské děti. Od roku 1995/96 začaly přípravné třídy pracovat v alternativním mezinárodním programu Začít spolu (dále ZaS) nadačního fondu Otevřená společnost, o.p.s. (do r. 1998 Open Society Fund, Praha).

Tabulka č. 1: Počet přípravných tříd

1993/1994	1994/1995	1995/1996	1996/1997	1997/1998	1998/1999	1999/2000
1	1	2	2	2	2	2

Tabulka č. 2: Hodnocení činnosti přípravné třídy ve školním roce 1998/99

Sledovaný jev	Počet
Počet zapsaných dětí k 1. 9. 1998	37
Maximální počet dětí během roku	32
Počet dětí, které PT dokončily	32
Počet dětí vřazených do 1. třídy ZŠ	27
Počet dětí vřazených do 1. třídy ZvŠ	0
Počet dětí s následným odkladem povinné školní docházky do 31. 8. 2000	5

Ve školním roce 1999/2000 byly zřízeny dvě přípravné třídy s celkovým počtem 30 žáků.

Přípravná třída I - „Myšáci“ - 15 dětí

Přípravná třída II - „Lišáci“ - 15 dětí

Tabulka č. 3: Údaje o přípravných třídách ve školním roce 1999/2000

Sledovaný jev	Počet	Sledovaný jev	Počet
Počet žáků k 1. 9. 1999	27	Děti ze SZP*	28
Počet žáků ke dni inspekce	30	z toho romských dětí	12
Průměrná docházka	19	Děti nespĺňující podmínku SZP	2**
Průměrná absence	9	Děti s odloženou školní docházkou	9
Děti pětileté	19	Děti s dodatečně odloženou docházkou	2

* SZP - sociokulturně znevýhodněné prostředí (dětí z narušených rodin, nezaměstnaných rodičů nebo s vážným zdravotním postižením)

** Děti vřazené z jiných vážných důvodů - dvojčata po dětské mozkové obrně

Koncepce pokusné třídy pro Rómy z roku 1993 vychází z analýzy podmínek školy. Její úprava na přípravné třídy odpovídá metodickému materiálu MŠMT ČR čj. 23446/97-20 ze dne 28. srpna 1997. Obsahuje základní cíle: přípravu dítěte na školní docházku, bezproblémové začlenění do vzdělávacího procesu, odstranění jazykové bariéry, rozvinutí sociálních dovedností a kulturních a psychických schopností dětí. Celoroční rámcový tematický plán je koncipován podle metodiky programu ZaS a formuluje tři základní okruhy: Podzim, Zima, Já a svět kolem mne. Ty jsou rozpracovány do týdenních projektů, které obsahují veškeré požadované výchovně-vzdělávací složky. Velký důraz je kladen na motivaci, komunikaci a samostatnost dítěte. Týdenní časová dotace výuky je 20 hodin. V průběhu čtyřhodinového dopoledního cyklu je využívána pružná organizace výuky. Řízené činnosti probíhají ve dvanácti centrech aktivity, kde žáci plní motivované individuální úkoly.

Každému žákovi je vytvářeno portfolium, které zaznamenává jeho vývoj a další pokroky ve výchovně vzdělávací činnosti. Jsou zde doložena pedagogicko-psychologická sledování, součástí je zdravotní, sociální a rodinná anamnéza dítěte. Žáci jsou na základě depistáže odesíláni k odborným vyšetřením na pedagogicko psychologickou poradnu nebo k lékařům. V rámci programu ZaS třídy procházejí longitudinálním pedagogicko-psychologickým výzkumem.

Vedení školy věnuje činnosti přípravných tříd značnou pozornost. Na řídicí práci a metodické pomoci učitelům se výraznou měrou podílí rodinná koordinátorka, která zároveň zprostředkovává kontakt mezi školou a rodiči. Vedení školy, koordinátorka a všechny vyučující prošly potřebnými školeními, scházejí se v rámci metodického orgánu, školy i regionu s ostatními učiteli zapojenými do programu ZaS a nadále se systematicky vzdělávají. Vedení školy provedlo ke dni inspekce dvě hospitace zaměřené na motivaci a střídání činností, koordinátorka je výuce přítomna neustále.

Obě učitelky vystudovaly Střední pedagogickou školu se zaměřením na vychovatelství, jedna vykazuje 11 a druhá 10 let pedagogické praxe, v přípravné třídě vyučuje první pět let a druhá tři roky. Obě mají 100% úvazek, dobírají jednu vyučovací hodinu na 2. stupni ZŠ (volitelné předměty: sportovní pohybové aktivity a výtvarné projekty). Asistentky třídních učitelek vykonávají svou funkci pátým rokem, obě mají střední odborné vzdělání a potřebný desetidenní kurz. Jejich stanovená pracovní náplň odpovídá Statutu pokusného ověřování přípravných tříd čj. 12 748/97 – 20 a jeho úpravě čj. 14 169/98 – 22 z 3.března 1998. Rodinná koordinátorka

má středoškolské vzdělání zaměřené na speciální pedagogiku a 38 let praxe ve výuce na zvláštní škole.

Přípravné třídy jsou integrovanou částí školy, jejich problematika je řešena na pracovních poradách, je zahrnuta do plánu práce na daný měsíc. Koordinátorka, učitelky i asistentky se zúčastňují jednání pedagogické rady, metodických orgánů, organizují vlastní hodnotící schůzky učitelů zapojených do programu ZaS. Veřejnost je o práci přípravných tříd informována školním čtvrtletníkem Předškoláček, vývěskou, letáčky a články v místním tisku. Škola vykonává činnost jako tréninkové centrum programu ZaS nadačního fondu Otevřená společnost, o.p.s., který školu vybavuje potřebnými kontakty. Zvlášť intenzivní spolupráce je se ZŠ Karviná, ul. Mendelova. Škole velmi pomáhá zřizovatel, Městský úřad v Karviné, který školu podporuje v práci s národnostními skupinami a integrovanými dětmi. Velmi dobrá je spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Karviné a se sociálními kurátkami Okresního úřadu v Karviné. Školský úřad je o činnosti přípravné třídy informován prostřednictvím výroční zprávy školy a běžného výkaznictví. Kontakty s rodičovskou veřejností probíhají denně při předávání dětí, dále při malých slavnostech třídy, ukázkových hodinách, případně při návštěvách koordinátorky a učitelek přímo v rodinách. Rodiče využívají možnost volného vstupu a účasti ve výuce. K dispozici jsou jim také informační nástěnky na chodbách a v šatně. V oblasti spolupráce s rodiči se tradičně projevují problémy s neschopností rodičů důsledně dbát o pravidelnou docházku jejich dětí.

Souhlas Školského úřadu v Karviné se zřízením přípravných tříd byl dán v rámci předložené organizace školy ze dne 8.9.1999. Ředitelka školy vydala rozhodnutí o zařazení žáků do přípravné třídy ke dni 1.9.1999, které je spolu s dalšími rozhodnutími o odkladech povinné školní docházky i o dodatečných odkladech povinné školní docházky v souladu s příslušnou legislativou. Třídní dokumentace je vedena na tiskopisech pro školní družinu. Na závěr minulého školního roku žáci obdrželi slovní hodnocení a pochvalný list.

Finanční prostředky přidělené MŠMT ČR prostřednictvím školského úřadu pokrývají mzdu učitelek a asistentek. Materiálně i odborně školu v programu ZaS a především v činnosti přípravných tříd vede nadační fond Otevřená společnost, o.p.s., který do 31.8.1999 hradil mzdu rodinné koordinátorky. Od 1.9.1999 do 31.1.2000 nesl tyto mzdové náklady Městský úřad v Karviné.

Přípravné třídy se nacházejí v objektu školní družiny. Každá třída využívá svou učebnu rozdělenou do center aktivit a společnou hernu, která slouží jako místo k setkávání dětí. Vybavení a nábytek odpovídá dané věkové skupině, je mobilní, umožňuje vnější diferenciaci. Interiér je estetický, prosluněný, teplý. Výzdobu tvoří většinou vlastní práce dětí, tematické tabule a obrázky. Obě třídy mají maximální množství pomůcek pro různorodé činnosti ve výuce. V jedné třídě je počítač, který umožňuje individuální výuku a činnost zájmového kroužku. Třídy využívají i další prostory školy: školní dvůr a zahradu, tělocvičnu, školní jídelnu, cvičnou kuchyň.

Sociální zařízení je vyhovující, určitým problémem je absence umyvadla v menší učebně. Činnosti probíhají v blocích, jejich délka je optimální, byla dodržena vyváženost řízených i spontánních činností. Žáci si z domova přinášejí svačinu a nápoje, sedm žáků využívá možnost stravování ve školní jídelně.

Výuka, která byla hospitována v bloku, probíhala v obou třídách podle shodného programu. Vyučující spolu s asistentkami zvolily pestré formy a metody práce. Organizace práce mezi učitelkami a asistentkami byla týmově rozdělena. Děti byly ve všech činnostech motivovány a vedeny ke kolektivnímu citění, k vzájemné pomoci a toleranci. Metody práce při rozvíjení rozumové činnosti byly voleny velmi vhodně. Žáci jsou vedeni k sebeobsluze ve všech oblastech. Průběžně probíhalo pozitivní hodnocení všech aktivit, závěr činností tvořila zpětná

vazba. Učitelky řídily děti motivovanými činnostmi ke zvyšování jazykové úrovně, k vzájemné komunikaci, ke schopnosti aplikovat získané znalosti a dovednosti. Děti byly vedeny formou her k vlastní tvořivosti, k samostatnosti a k realizaci vlastní fantazie. Výuka je důsledně vedena k vzájemné toleranci a snášenlivosti. Potřeby dětí byly uspokojovány. Projevovaly se uvolněně, radostně. Úroveň ústní a grafické komunikace, schopnost soustředění a kázeňské návyky byly v obou třídách na vysoké úrovni. Zvláště vysoko inspekce hodnotí péči o společenské vystupování a možnost individuálního tempa práce. Učitelé, žáci a jejich rodiče se iniciativně zapojují do společenských akcí školy. V rámci výuky společně podnikají poznávací vycházky a výlety. Mají také možnost se zúčastňovat městských dotovaných kulturních představení. Mimo vyučování jsou pro děti a jejich rodiče organizovány výlety a odpolední akce. Činnost za celou dobu trvání přípravných tříd dokumentuje vlastní fotokronika.

Práce přípravných tříd za školní rok 1998/99 byla vyhodnocena a zpráva byla jako v jiných letech zaslána na Výzkumný ústav pedagogický v Praze.

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako vynikající, totéž se týká organizace, forem a metod výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace. Jako velmi dobrá je hodnocena oblast podmínek výuky.

V dané lokalitě mají přípravné třídy své opodstatnění, plní důležité poslání a jejich činnost je hodnocena jako vynikající.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. ŠÚ-99- opr-1/ZŠ-73 s účinností od 1. 1. 1999,
- zřizovací listina školy čj. 149 ze dne 15. 12. 1992,
- rozhodnutí o zařazení do přípravné třídy,
- rozhodnutí o odložení povinné školní docházky,
- rozhodnutí o dodatečném odložení povinné školní docházky,
- organizace školního roku 1999/2000 schválena Školským úřadem v Karviné,
- třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, žákovské knížky žáků,
- řád školy a rozvrh hodin,
- kniha úrazů,
- záznamy z pedagogických rad, porad a z jednání předmětových komisí,
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy,
- plán práce školy na školní rok 1999/2000,
- plán kontrolní a řídicí činnosti na školní rok 1999/2000,
- plán práce výchovného poradce na školní rok 1999/2000 a minimální preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek,
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelkou školy,
- hospitační záznamy a tematické plány učiva,
- protokoly o konání komisionálních zkoušek za školní rok 1998/1999.

ZÁVĚR

Pozitiva:

- Zodpovědný přístup vedení k problematice přípravných tříd,
- metodická pomoc při zřizování dalších přípravných tříd na jiných školách,
- přínosná činnost rodinné koordinátorky a hodnotná spolupráce s rodičovskou veřejností,
- velmi dobrá spolupráce se zřizovatelem,
- vysoká úroveň komunikace a interakce v 5. třídách,
- zvýšená pozornost dětem ze sociokulturně znevýhodněného rodinného prostředí a dětem zdravotně postiženým,
- nadprůměrné užití tvořivých metod a různorodých organizačních forem výuky českého jazyka.

Negativa:

- Ve vedení školy působí pouze jeden zástupce ředitele školy,
- velmi nízké zastoupení učitelů s odbornou a pedagogickou způsobilostí zvláště na 1. stupni,
- velmi slabé výkony žáků ve čtení v hospitovaných hodinách českého jazyka.

Doporučení:

- V rámci metodických orgánů umožnit učitelům vzájemné návštěvy v hodinách,
- usilovat o zavedení jednotné řady učebnic zvláště pro výuku mluvnice,
- pro výuku literární výchovy doplnit počet čítanek a žákům umožnit domácí četbu,
- věnovat se nácviku čtení a plánovitému rozvíjení čtenářských schopností,
- poskytnout učitelům počítač s textovým editorem pro vytváření pracovních listů,
- do výuky zařazovat relaxační chvílky,
- upravit vodovodní baterii na WC přípravných tříd vzhledem k výšce žáků.

Na základě zjištěných skutečností je škola hodnocena jako dobrá.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou efektivně využívány.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Školní inspektoři

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Razítko

Vedoucí týmu	Mgr. Václav Leikep	Mgr. Václav Leikep v. r.
Členové týmu	Mgr. Jaroslav Kaďůrek	Mgr. Jaroslav Kaďůrek v. r.
	Mgr. Šárka Hanušová	Mgr. Šárka Hanušová v. r.

V Karviné dne 17. ledna 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. ledna 2000

Razítko

Mgr. Zuzana Slouková

Mgr. Zuzana Slouková v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Karviná, Mírová 1429	2000-02-01	143 52/00-11035
Zřizovatel Město Karviná	2000-02-01	143 51/00-11035

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text

-	-	Bez připomínek.
---	---	-----------------